

רע"פ 6259/16 - צבי ברקוביץ' נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 6259/16

לפני:
המבקש:

כבוד השופט א' שהם
צבי ברקוביץ'

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, מיום 20.7.2016, בע"פ 9471-06-16, שניתן על ידי כב' השופטים ר' שפירא - סג"נ; ב' טאובר; ו-ת' נאות-פרי

המבקש:

בעצמו

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים ר' שפירא - סג"נ; ב' טאובר; ו-ת' נאות-פרי), בע"פ 9471-06-16, מיום 20.7.2016, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט ע' קוטון), בת"פ 29816-04-16, מיום 19.4.2016, וכן על החלטתו מיום 20.9.2015, שלא להתיר למבקש לחזור בו מהודייתו.

בד בבד עם הגשת בקשת רשות הערעור, הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה.

2. ביום 2.3.2015, הורשע המבקש, על בסיס הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן, בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) (ריבוי מקרים); זיוף בכוונה לקבל דבר, לפי סעיף 418 לחוק העונשין (ריבוי מקרים); שימוש במסמך מזויף, לפי סעיף 420 לחוק העונשין (ריבוי מקרים); הונאה בכרטיס חיוב בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 17 סיפא לחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986 (ריבוי מקרים); איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין; והדחה בחקירה, לפי סעיף 245(א) לחוק העונשין.

על פי עובדות האישום הראשון בכתב האישום המתוקן, במועדים שונים בין חודש אוקטובר 2011 לחודש פברואר 2012, השתמש המבקש בפרטי כרטיס האשראי של נ.א, בן זוגה של אמו באותם ימים, ללא ידיעתו והסכמתו, לצורך תשלומים שונים; רכישת טובין; ונטילת הלוואות מחברות אשראי, בסכום כולל של 71,000 ₪. כמו כן, במועד שאינו ידוע למאשימה, הציג המבקש למתלון מסמך שזיף, הנחזה להיות אישור של חברת הביטוח, לפיו זכאי המתלון לקבל ממנה סכום של מיליון וחצי ₪. בהאמינו למבקש, מסר לו המתלון לכל הפחות סכום של 60,000 ₪ לצורך שחרור כספו מחברת הביטוח, אותם שלשל המבקש לכיסו.

מהאישום השני עולה, כי ביום 6.2.2012, הגיע המבקש לבית הדפוס של י.ב, והציג את עצמו כבעל חברה לפתרונות משפטיים, אשר יכול לסייע לו בגביית המחאות חוזרות. המתלון, שהאמין למבקש, מסר לו 55 המחאות חוזרות, בסך של 627,245 ₪, על מנת שהמבקש יטפל בגבייתן. כמו כן, מסר המתלון למבקש כספים בסך כולל של 170,000 ₪, לכאורה לצורך תשלום אגרות משפט והוצאה לפועל, אותם לקח המבקש לעצמו.

באישום השלישי נטען, כי בחודש מאי 2014, פגש המבקש ב-י.ב-ח, שהיה מצוי ביחסי זוגיות עם אמו, והציג את עצמו כבעל "קשרים" בהוצאה לפועל, אשר יכול לרכוש עבורו רכב מעוקל בהליכי מכרז ובמחיר מוזל. בהאמינו למבקש, מסר לו המתלון סכום של 2,800 ₪ עבור רכישת רכב, אותו שלשל המבקש לכיסו, בלא שביצע כל פעולה לקידום רכישת הרכב. בהמשך לאמור, מסר המתלון למבקש סכום של 6,420 ₪, כמקדמה עבור רכישת רכב נוסף, גם אותו לא סיפק המבקש למתלון. לאחר שהגיש המתלון תלוני במשטרה כנגד המבקש, התקשר אליו המבקש, ואיים עליו באמרו כי "יטפל בו", והמליץ לו לבטל את תלונתו.

3. ביום 19.4.2016, ניתן גזר דינו של בית משפט השלום. בפתח גזר הדין, עמד בית המשפט על השתלשלות ההליך במקרה דנן, אשר נראתה בעיניו "חריגה למדי", ונתן את דעתו לתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של המבקש. בתסקיר פורטו נסיבותיו האישיות של המבקש, אותן מצא בית המשפט "חריגות ויוצאות דופן", ונמסר כי הלה נטל אחריות חלקית למעשיו, ולדבריו לא ביצע את מרבית הדברים המיוחסים לו, והודה על מנת להגיע להסדר טיעון, מחשש לעונש כבד. שירות המבחן התרשם מכך שלמבקש יכולות ורבוליות וקוגניטיביות נמוכות, אך לצד זאת הוא מבין היטב את המיוחס לו, ומתקשה להביע אמפתיה כלפי נפגעי העבירות. עוד נמסר בתסקיר, כי תפקודו של המבקש מתאפיין במנגנוני הגנה, הכחשות ושימוש בשקרים, ומעורבותו בעבירות מרמה חוזרות ונשנות מבטאות, ככל הנראה, צורך בפיצוי על טראומות וחסכים מעברו. נוכח חומרת העבירות; קיומו של מאסר מותנה חב הפעלה בעניינו של המבקש; היעדר נטילת אחריות מצדו על מעשיו; והסיכון הגבוה להישנותם, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית בעניינו, חרף נסיבות חייו המורכבות.

לצורך קביעת מתחם הענישה ההולם במקרה דנן, נתן בית המשפט את דעתו לערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות, ובעיקרם "זכותו של הפרט על קניינו", וכן ה"אמון הניתן במסגרת חיי מסחר תקינים". בהמשך, נתן את בית המשפט את דעתו למדיניות הענישה הנוהגת במקרים כגון דא, אשר "מורה להחמיר עם מבצעי עבירות מרמה הגוזלים את כספי הזולת תוך שימוש במתק שפתיים", כך גם "בכל הקשור לשימוש נלוז בכרטיסי חיוב ובכלל הקשור לאיומים והדחה בחקירה". בהתחשב בכל האמור, ובשים לב לכך שהמבקש לא השיב למי מהמתלוננים את הכספים שקיבל במרמה, קבע בית המשפט כי הסדר הטיעון שנערך בין הצדדים, לפיו יוטלו על המבקש 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד עונשים נלווים בדמות מאסר מותנה ופיצויים למתלוננים, הינו סביר בנסיבות העניין.

לאחר זאת, נתן בית המשפט את דעתו לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות. לחומרה, שקל בית המשפט את עברו הפלילי של המבקש, וציין כי לא ניתן עוד "להושיט יד ארוכה של חסד לאחר שבעט ברגל גסה בהזדמנות שניתנה לו בעבר". לצד זאת, שקל בית המשפט לקולה, בין היתר, את הודאתו של המבקש, והחרטה המסוימת הגלומה בה; את נסיבותיו האישיות "הקשות"; ואת מצבו הבריאותי, שאינו שפיר. לאור שיקולים אלו, השית בית המשפט על המבקש את העונשים הבאים: 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל; הופעל עונש מאסר על תנאי בן 12 חודשים, שנגזר על המבקש בת"פ 2482-04-08, באופן שחודש אחד ירוצה במצטבר לעונש שהוטל בתיק זה, והשאר בחופף לו; 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש, בתוך 3 שנים, כל עבירה בה הורשע בהליך הנוכחי, או כל עבירה שיש בה יסוד של מרמה; תשלום פיצוי בסך של 60,000 ש"ח למתלון באישום הראשון, וכן פיצוי בסך של 170,000 ₪ לעיזבונו של המתלון באישום השני.

4. על פסק דינו של בית משפט השלום, כמו גם על החלטתו מיום 20.9.2015, במסגרתה נדחתה בקשתו של המבקש לחזור בו מהודייתו, הגיש המבקש ערעור לבית המשפט המחוזי. בית המשפט המחוזי עמד על הטעמים אשר הביאו את בית משפט השלום לדחות את הבקשה לחזרה מהודיה שהגיש המבקש, ובהם העובדה ש"אין מדובר בהסדר טיעון שהתקבל כלאחר יד", אלא לאחר התדיינות בין הצדדים, תוך מעורבותו ומודעותו של המבקש לכלל הנסיבות והנתונים; ועיתוי הגשת הבקשה לחזור מהודיה, זמן קצר "לאחר שהמתלון באישום השני, לגביו מיוחסת המרמה בסכום הגבוה ביותר, שם קץ לחייו". לאחר שסקר את טיעוני הצדדים, ונתן את דעתו לתנאים לחזרה מהודיה כפי שעולים מן החוק והפסיקה, דחה בית המשפט את הערעור, בציין כי "מהשתלשלות האירועים שנפרשה ניכר בבירור, כי הודייתו של המערער [המבקש] במיוחס לו בכתב האישום המתוקן נמסרה ברצון חופשי", ואין ראוי "להתיר בנסיבות אלה שימוש לרעה בזכויות הנאשם, שעה שהמערער [המבקש] הודה מתוך ידיעה ברורה, היה מעורב בכל פרטי המשא ומתן לצורך גיבוש עמדתו [...] ומבקש כעת לחזור בו מן ההודיה על מנת להיבנות מפטירתו של המתלון".

הבקשה לרשות ערעור

5. ביום 11.8.2016, הוגשה בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, בד בבד עם בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר, אשר התקבלה באותו היום. בבקשה לרשות ערעור, חזר המבקש על הטענה, כי לא ביצע את מרבית המעשים שבהם הודה, והוסיף כי עולה בעניינו שאלה – האם יש מקום ליתן לנאשם כמותו, הסובל מ"בעיה נפשית", "הקלה גדולה יותר" לחזרה מהודיה. לעמדת המבקש, התעלם בית המשפט המחוזי ממצבו הרפואי, ובכלל זאת מהיותו סובל מפיגור, ומוכר במוסד לביטוח לאומי כבעל 100 אחוזי נכות. לאור זאת, סבור המבקש כי עניינו מצדיק מתן רשות ערעור בפני בית משפט זה.

6. הלכה מושרשת היא, כי בקשות רשות ערעור ב"גלגול שלישי" בפני בית משפט זה, תתקבלנה במקרים חריגים בלבד, אשר מעוררים שאלה משפטיות עקרוניות או סוגייה ציבורית רחבה, החורגת מעניינים הפרטי של הצדדים, או כאשר קיים חשש מפני עיוות דין או אי-צדק ממשי שנגרם למבקש (רע"פ 5910/16 ריף כפר הדולפינים באילת בע"מ נ' רשות הטבע והגנים (15.8.2016); רע"פ 5646/16 רג'בי נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה בירושלים (14.8.2016); רע"פ 5440/16 מדינת ישראל נ' יניב עמר (14.8.2016)). לאחר שעיינתי בבקשה שלפניי על צרופותיה, נחה דעתי כי אין מתקיימות במסגרתה אמות מידה אלו, ומטעם זה בלבד דינה להידחות.

7. למעלה מן הצורך אוסיף, כי אין לקבל את הבקשה גם לגופו של עניין. כלל טענותיו של המבקש בעניין חזרתו מהודיותו, זכו להתייחסות מקיפה בהחלטתו של בית משפט השלום, וכן בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. אף אני התרשמתי, כי לאור הדרך בה התקבל הסדר הטיעון בעניינו של המבקש; המועד בו הוגשה הבקשה לחזרה מהודיה על ידו; ובעיקר, היעדרו של טעם משכנע להגשתה - אין כל מקום להורות על קבלתה.

8. אשר על כן, דין הבקשה להידחות. לפיכך, מתבטלת בזאת ההחלטה, מיום 11.8.2016, בנוגע לעיכוב ביצוע עונש המאסר. המבקש יתייצב לריצוי עונשו בימ"ר "קישון" ביום 7.9.2016 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, י"ג באב התשע"ו (17.8.2016).

ש ו פ ט